

La Nació

Setmanari adherit a la Unió Catalanista

Redacció i Administració: Canuda, 14, pral.

LA FESTA DEL TREBALL

El ciutadà-soldat: — Pels que treballem per la llibertat dels pobles i la pau del món, enguany no n'hi pot haver de Primer de Maig.

Aimants de la llibertat

QUE la nostra terra porta adherida en l'entranya dels seus costums populars un fons de tradició pintoresca i a l'ensems nociva i entorpidora del seu avenç nacional i social, és cosa que no hem pas de negar, puix, en fer-ho, cometeriem un mancament que nosaltres, nacionalistes de Catalunya, que aspirem al màxim perfeccionament de la nostra terra i que de les tradicions catalanes només ens conformem amb aquelles que no suposin un estancament del nostre poble en preterites modalitats polítiques o socials, no podem cometre sense que la sinceritat i l'enteresa de les nostres actuacions s'en ressentin i en pateixin.

El nostre poble, que té per realitzar, encare, la intensa i profunda evolució que li cal, per tal d'arribar a ésser un poble instaurador, en tots els organismes de la seva vida nacional, de les més perfeccionades modernitats renovadores, viu aferrat a un passat d'anacronismes, de rutinismes, que són l'obstacle que priva i impossibilita que el poble català, col·lectivament, arribi a fer afirmació d'un present lliure de prejudicis en tots els ordres de la nostra vida.

El que passa amb la conservació de les velles tradicions, que sols representen el manteniment d'un estat social endarrerit i la manifestació, moltes vegades, d'un esperit de religiositat que el poble, avui, — malgrat que al conreu d'aquelles tradicions s'entregui — el sent d'una ben diversa manera que abans, és un problema que només pot resoldre'l la instauració, la divulgació, per entre tots els estaments del nostre poble, d'una base de cultura social, d'educació ciutadana, que emancipi als homes de Catalunya de tota llei de perniciosos atavismes i els faci viure pensant, sempre, que l'exteriorització de certes creences en dogmes i religions, tan respectables com se vulgui, és acció que els homes han de reservar-la i interioritzar-la, si per cas, ben a fons de la pròpia consciència.

S'ha caigut, a la nostra terra, en el defecte de considerar que aquell que és posseïdor, per exemple, de la mateixa religió que a l'Estat, i, per tant, en el nostre poble, és oficial, tenia el dret d'imposar als contraris o als indiferents el culte d'aquella religió, retreient-se, ben sovint, pels elements catòlics, un suposat sectarisme que s'ha volgut fer veure existís en la banda dels clarament no conformats ni amb les pràctiques ni amb els rites d'una religió oficial, sí, però no més respectable que les altres religions, creences o idees que hagin reclamat la devoció o l'atenció de l'esperit, de la consciència dels humans, sense volguer-se adonar de la violentació de consciència i la manca de sentiments de llibertat que tota imposició suposa i representa.

En matèries religioses, els homes dels pobles verament perfectes o que van en camí d'ésser-ho, no en fan una sistemàtica i aparatosa exteriorització que, de vegades, com en el nostre poble ha succeït, és causa de lluites fraticides i extra-socials.

L'ideal d'un poble, l'anhel de tots els pobles, hauria d'ésser el respecte fervorós per a totes les idees, opinions o doctrines. En l'enlairaït setial de la direcció, de l'administració, del règim de les nacions, ha d'haver-hi uns humaníssims poders, revestits dels majors prestigis socials, que regulin el desenrotlle equànim i justicier de totes aquelles prescripcions humanes i socials que suposin, en l'ordre de les idees i de les realitats, un equitatiu concepte de mutu respecte i, encare més, un concepte garantitzador de que les decisions que aquells poders dirigents dels destins d'un poble s'emprenguin o adoptin, no han de lesionar els interessos, fonament humans, dels estaments populars, productors, que hi ha dret a veure'ls sempre respectats perquè són els que, fins ara, han sigut postergats, vexats i atropellats en tots moments. La societat ha de posseir un fonament, una base de llibertat humana, de benestar social, ferma i infrangible. Per llei natural, tot tendeix a la lliberació i al lliure desenrotlle... Per aquest motiu les idees humanes no s'han de veure coartades ni coaccionades ni tampoc han de sofrir la imposició violenta de tot quant sigui negació del lliure dret de pensar.

Nosaltres breguem, lluitem per tal que la vida nacional catalana desplegui les llurs funcions regint-se i basant-les en la més absoluta normalitat social. El nostre poble, volem veure'l regit per un aplec de voluntats que sintetitzin, a tothora, els més justos sentiments de llibertat i equitat socials. No podem acceptar la supremacia dels procediments o sistemes de regir als homes i als pobles que l'estament poderós de l'actual societat practica, ni volem la imposició de dogmes o creences, que sols l'home ha d'ésser sobirà absolut per tal d'acceptar-ne o rebutjar-ne totes les modalitats que, en ocupar un espai de la llur consciència i recloure dins d'ella la pràctica, la veneració de les mateixes, realitza una íntima funció eixida de la lliberrima voluntat que, en tots

els homes, més o menys desenrotllada, es manifesta. La tradició de Catalunya és, en molts aspectes de la nostra vida nacional, una tradició liberal i humana, però aquesta mateixa tradició, que per efecte, tal vegada, de la nostra desnacionalització ha degenerat en el permanent manteniment d'una anormal manifestació d'intolerància i manca de llibertat, volem desterrar-la del més minúscol aspecte de la vida col·lectiva de Catalunya. Som homes de llibertat i en proclamar la nostra tolerància, proscriuint de la nostra vida pública preferències religioses que només en el sagrari de la consciència individual han de manifestar-se, complim com a aimants d'aquella llibertat i afirmem la modernitat del nostre criteri nacionalista ben humà, ben social, ben digne d'ésser posseït, en essència, per tots, absolutament tots els catalans.

□ □

El nostre gràfic d'avui

LA Festa del Treball ha tingut tothora una alta significació pacifista. La Pau sobirana, la Pau social bastida damunt les bases de la Justícia, és, en aquest dia de treva, la guaiadora espiritual de les multituds. En les hores de festa del primer de maig, pensem en l'adveniment d'una més alta equitat, i això arma el nostre braó per el treball de reivindicació social que les hores que passen exigeixen de nosaltres.

Per això dins la seva clara significació pacifista, la Festa del Treball té encara, un profund sentit batallador, i els seus moments venen a ésser moments de reculliment i de meditació, en els quals els homes moderns, els homes lliures, són ungits per a llançar-se a la sagrada lluita per l'assoliment de la Justícia social, única garantia de la Pau anhelada.

Enguany, com ja l'any passat, aquest sentit pregó de la festa es manifesta obertament i crua. Els defensors de la Pau, els campions de la Bondat futura, els grans, els admirables rebels, treballen amb l'arma a les mans pel triomf de les llurs idees trasbalsadores del món menaçades pel militarisme i l'autocràcia, i per la Pau justa dels temps a venir.

Aquests són els ciutadans—soldats de les nacions que lluiten per la llibertat del món. Constatem amb goig commovedor, amb joia inefable, que entre aquestes nacions també hi ha Catalunya. Constatem que a Catalunya hi ha qui ha sentit el manament de la seva alta ciutadania prou imperiós i prou categòric, per a entregar-se abnegadament als cruents sacrificis de la lluita per la llibertat menaçada.

Així són els voluntaris catalans; així són aquests ciutadans del món, fills de Catalunya.

En arribar el primer de maig, el dia santificat per la pau del treball com a fermaça de la Pau futura, aquests homes, davant la sagrant devastació actual d'homes i de nacions, sentiràn inflamar-se dintre d'ells les antigues i no depositades furies revolucionaries; més, reprimint l'impuls violent de trocejar l'arma i llançar el crit de la lliberació, aquests homes, aquests ciutadans de Catalunya, s'hi aferraràn tràgicament com a la sola garantia dels ideals amats i pensaràn que mentre en el món hi hagin homes mancats del sentit vivificador de la llibertat, mentre hi hagin nacions mancades de independència, per aquest treball no arribarà la festa del primer de maig.

I dins la sinistre claredat de la jornada, s'alçaràn de nou en aguait per a defensar pam a pam la llibertat de la terra.

□ □

En honor de la França

Demà, diumenge, a dos quarts de nou del vespre, tindrà lloc en el "Mundial Palace" un

Sopar Popular

com a remerciament de Catalunya a la França, amb motiu de la distinció feta pel Govern

de la República veïna a l'ANGEL GUIMERÀ

PREU DEL TIKET : 6 ptes.

:: S'admeten inscripcions en la nostra Redacció ::

REGIONALISME "NON PLUS ULTRA"

A la gran porta de l'Escola de la «Lliga Regionalista», després de les darreres eleccions, ja gaire bé s'hi pot escriure el *non plus ultra*.

Evidentment, s'escampa, per Catalunya, el regionalisme. El darrer cop d'efecte *provinciano*, donarà, encare, nou impuls an aquesta política moderada.

Es evident, també, que la comunió acapillada per en Cambó, és un partit afí al catalanisme i nacionalisme; és, sens dubte, el més afí dels partits no catalanistes, doncs, malgrat que les joventuts de les avençades regionalistes es nomenin nacionalistes, perquè sembla que molta gent ho ignori, cal repetir que regionalisme no és nacionalisme, i de la manera que la «Lliga» el practica, ni es tant sols federalisme monàrquic. Des d'el punt d'obir catalanista, però, és quelcom reconfortador veure que el regionalisme de la «Lliga», ens ofereix marcat caient catalanesc, malgrat sigui amb espasmes intermitents.

No sentim cap animositat envers la «Lliga», que, altrament, gens la preocuparia, es clar; com llealment volem dir que no és de bon gust que es mal-parli de la «Lliga», sense que un cas concret i justificat ho motivi, i aplaudim, sense reserves, algunes de les obres políticoculturals, que la «Lliga» realitza, les quals, aplaudides per estrangers, han d'ésser, per tots els catalans, un motiu de joia, perquè no arriba a coneixement d'aquells admiradors el ressò de la nostra brega interna, ni dels nostres procediments i escoles, i, avui per avui, gairebé solament coses que la «Lliga» i els seus elements han bastit podem mostrar acabades, i només el que poguem ensenyar construït serà, en tot moment, el que donarà prova de l'estat de nostra afirmació nacional.

Potser mai les Bases de Manresa hagueren permès solidaritzar, amb tot el seu aspecte tradicional, els *ideals* del bon burgès, abundós en la fauna catalana, amb la sentimentalitat que ha de reivindicar a Catalunya. La virada vers el regionalisme dels homes de la «Lliga», quan en Polavieja, Carner i Domènech incluí, feu possibles aquelles assimilacions, altrament difícils, car mercès als caires menys vius del regionalisme, permeteren, *embolica que fa fort*, cridar a l'entorn del nou moderat programa a les gentes de llars confortables, on entraven per ésser de moda, oblidades reliques de la nostra tradició. Parionament, els

partits del vell caciquisme madrilenyista es desnodiaren fins a agonitzar i, al menys aparentment, sigué un triomf per Catalunya.

No cal historietar fets de tots viscuts d'aleshores ençà. Avui per avui, hem de regonèixer que el regionalisme amb els seus interessos creats, és un partit dretista de Catalunya regió o Catalunya *provincies*. No volguer-ho regonèixer seria negar la realitat i és hora de viure-la la realitat... Qui sab si algun dia, el regionalisme, esdevindrà un partit catalanista de dreta. Avui, però, no ho és encare, perquè són molts els homes d'idees moderades-conservadores allunyats de la «Lliga» per no trobar-hi prou catalanisme-nacionalista, i molts hi són, malgrat dir-se homes de llibertat i republicans, per creure que no existeix un nucli democràtic prou solvent, des d'aon treballar per Catalunya amb preferència.

De l'Ebre enllà, apareix el regionalisme com a portant-penó de les ansies renovadores de Catalunya i això no és estrany. Els altres homes que han anat a Madrid a parlar en nom del Poble Català, gairebé han sigut més ducils, encare, que els de la «Lliga», i àdhuc s'han presentat mal acompanyats sempre, prova que, sols, no s'hi atrevien, malgrat i les llurs confessions de *no separatisme*. Després de les darreres eleccions, enllà d'enllà, pujarà, encare, el paper regionalista. Els mateixos prohoms de la «Lliga» es vanten de posseir l'hegemonia a Catalunya, i cal dir que hi ha moments que, als ulls de qui no els conegui del tot, verament semblen els *non plus ultra*; és fàcil, però, demostrar el perquè dels seus aparents triomfs i el seu just valor.

El sofisme impera; davant d'això cal pensar serenament si donada la desnaturalització de Catalunya, encare no és possible defensar altres ideals, amb èxit per moure les gentades, que el regionalisme de la «Lliga» o bé un autonomisme lerrouxià o granyerista. Seria molt dolorós, més acostumem-nos a veure-ns tal com som i no tal com voldriem o deuriem ésser.

Els anys que portem de Jocs Florals, de *Veu de Catalunya* i de *Poble Català*, la nostra vibrant brega en la petita premsa i en la tribuna, sembla que solament han pogut fer comprendre, al nostre poble català, burgès o proletari, aquelles minces ideologies, doncs, un quelcom més enllà, és considerat utòpic, heu's-aquí el que havem guanyat, abans, ens deien boigs els de fóra; ara, ens ho diuen els de casa.

En les darreres eleccions, hagueren pogut lluitar front a front, les dugues forces aparentment més formidables d'opinió catalana o barcelonina: el regionalisme i el lerrouxisme, però només, repetim, aparentment formidables perquè en realitat no estàn encare centrades a Catalunya i per Catalunya les forces ciutadanes.

Al municipi de Barcelona, darrerament s'oferí un cas concret. Es tractava,—encare— de la bel·ligerància del nostre idioma; el regionalisme triomfà defensant-lo, mentres els *soi disants* autonomistes (lerrouxistes) l'escarniren; venen les eleccions i qui, en fuetjar-lo, ofenia a tots els catalans, obté 19.894 vots. De qui són aquests vots? D'haver-n'hi

un de nacionalista, parlem clar, es una infàmia, i si aquestos 20 mil votants, avalaren la mala acció conscientment, per pocs que n'hi hagués de catalans, demostra el que havem d'esperar de segons qui i la mena de feina que s'imposa. El triomf del regionalisme, però, no vol dir, tampoc, que representi la ratificació de poders en aquesta modalitat política. Havem dit que sabem el just valor del triomf, i no seria difícil ni aventurat pronosticar els seus fruits.

L'espai s'acaba, caríssim llegidor. En unes pròximes ratlles, ens ocuparem d'un altre aspecte de la qüestió, acabant el que volíem dir-te.

J. GRANT I SALA

□ □

Pan-catalanisme

El jove i distingit literat mallorquí en Guillem Fortesa, president de «Nostra Parla», agrupament de mallorquins, valencians, rossellonesos i catalans, anà a València, la capital de la terra germana, a donar una conferència a la societat valencianista «Lo Rat Penat», qual sala estava plena d'una nombrosa i distingida concurrencia, entre la qual hi havien els vells *rat penatistes* i tots els elements de la jove intel·lectualitat valenciana.

El president de la «Joventut Valencianista», en Francesc Aguirre, feu amb encertades paraules la presentació del conferenciant.

Seguidament en Guillem Fortesa desenrotllà el tema: «El culte a la nostra llengua», començant per exposar els propòsits del agrupament «Nostra Parla», encaminats a enfortir els llaços de germanor entre els fills de Mallorca, de València, del Rosselló i de la Catalunya d'ara i a aconseguir la unió espiritual de totes les terres de llengua catalana.

Amb paraula fàcil i gran abundància de belles imatges el senyor Fortesa continuà desenrotllant el tema esmentat, i acabà advocant per la unió dels pobles germans de llenguatge que integren la nacionalitat catalana, com a base d'un segur i veritable renaixement material i ideològic dels mateixos.

L'auditori, que com hem dit omplena per complet el local, premià la magnífica disertació del conferenciant amb entusiastes i llargs aplaudiments.

El president de l'Institut d'Estudis Valencians clogué l'acte amb una bella oració de remerciament, que fou força aplaudida.

□ □

Si voleu que els ciutadans del demà siguin dignes de la Catalunya que anhelem, coopereu al sosteniment d'escoles catalanes, inscrivint-vos com a socis de la

Associació Protectora de
l'Ensenyança Catalana

Oficines: Canuda, 14, pral.

MIGRANYA
DOLORS NEURALGICS
FEBRES, Etc.

SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i C.^a,
Bisbat de la Comunicació
Farmacèutica General

Al detall: En totes les farmacies
CAPSES D'UN CATXET: 35 cènt.

MERCERIA - ALBERT BONET - CLARIS, 15
Adornaments per a vestits de senyora
GRANS NOVATATS :: PREUS REDUÏTS

Per abatre l'imperialisme

ELS VOLUNTARIS CATALANS A FRANÇA

Ens deia, no fa gaire, en Davit Figuerola, brau voluntari, fill del Priorat, que són innombrables els actes de valor realitzats pels nostres homes en les terres dels Dardanel·ls; contant-nos que, estant les tropes franceses, el dia 28 d'abril de l'any passat, a les vistes de Gallipoli, el voluntari Pinyol, fill de Lleida, fou un dels que primer desembarcà. Calia pendre la primera terra i des del mar pujaven, per l'abrupta costa, atacant a la baioneta, organitzant trinxeres i avançant sempre, a bots quasi, els soldats de la França entre els quals s'hi trobaven un regular nombre dels nostres voluntaris...

La jornada era terrible. Feia hores que es batien—era la nit del 28 al 29—però continuaven pujant costa amunt, atacant amb arma blanca. El combat era sagnant, doncs els turcs se batien desesperadament. Era a la matinada quan en Pinyol va ésser ferit del braç dret.

Degut a que aquest valent català va ésser dels primers que avançà i dels que avançà més, estava molt allunyat dels altres, havent-se d'estar a prop de dugues hores sense poder ésser auxiliat per ningú. Més tard, quan mimvà el foc, provà d'aixecar-se per tornar enrera, en cerca de l'ambulància, i una altra bala li travessà el coll... Ell, valentment, segueix caminant, quasi rosegant-se, quan de sobte troba a un company que li deien *el barceloní*, per ésser fill de Barcelona, amb les dugues cames travessades per una bala i tan defallit que no podia quasi halenar... En Pinyol l'agafà, amb el braç esquer, treient al seu company d'un lloc de tan perill i portant-lo a l'ambulància, aon el capità Rousseau, que era de la mateixa companyia d'aquells voluntaris, va aussiliar-los i prengué el nom d'en Pinyol per tal de condecorar-lo i ésser citat a l'ordre del dia... Aquell dia mateix, però, fou ferit greument el capità morint, desseguida, a conseqüència de les ferides. Això privà que en Pinyol pogués ésser condecorat...

En un atac que realitzaren els granaders—era el 30 de maig—caigué ferit del ventre un xicot de Lleida, que es deia Cristòfol. En veure'l caure, hi corre un voluntari anomenat Aragonès, de Barcelona, agafant-lo amb tota cura per tal de poguer-se'l endur a rebre els deguts ausilis. Tantost havien donat unes quantes passes, sortiren un gros escamot de turcs, comanats per un home-llop alemany, tirant brutalment damunt els dos catalans que no cal dir foren morts instantàniament... Després, quan els francesos trobaren els dos cadavres, varen enterrar-los junts i, damunt la fossa cavada, els seus companys de patria hi perpetuaren, amb un sentidíssim recordatori, la memoria d'aquells valents que, ni en l'hora de la mort, pogueren ni volgueren oblidar-se del companyerisme que els agermanava...

Cap a la fi d'abril de 1915 varen sortir de Prunay—del bosc dels Zouaves, que es troba prop d'Epernay,—un gros aplec dels nostres voluntaris. Varen canviar-los de comarca, portant-los a un altre lloc per tal de poguer donar una forta escomesa als teutons. Feren un llarg camí, de més de vint quilòmetres, a peu, no deixant d'entonar ni per un moment totes les més xamoses cançons nostres, entre elles *L'airet de la matinada*, *Els tres tambors* i moltes altres... A punta d'aurora, arribaven a

Aï, i per efectes de la caminada anaven tan polsosos i espellifats que semblaven gitanos. Per tots els pobles del camí aon varen aturar-se eren esguardats admirativament i tota la bona gent d'aquells pobles, la major part dones i criatures refugiades de Bèlgica martre, els obsequiaven tan com podien, donant-los pa, carn, cèntims i sabó per a rentar-se. Tothom els volia, tothom els contemplava i en tot el dia no pogueren treure's de davant seu a un immens eixam de mainada que contemplava, infantívolament encuriosida, els més lleus moviments dels batallons...

Mentre foren a Aï, els varen equipar de nou, els canviaren el vestuari i en sapiguer que el vellut dels nous trajos que els hi donaren era fabricat a Catalunya, tots es convertiren en intel·ligents *pràctics de teixits* i aleshores començaren les discussions... L'un, sostenia que aquell vellut era fabricat a Terrassa; l'altre, deia que era de Rubí; un tercer, que era de Sabadell o de Barcelona i tots, tots, ben alegrement, sostenien les respectives *opinions* referent a una qüestió de *tanta transcendència*...

Ja ben nets tots ells i amb roba nova, que lluien amb força orgull, varen ésser portats, en tren, cap a Amiens.

Passaren quaranta vuit hores dins del vagó, marxant sempre a través de la França. Vegeren molts i molts pobles, sempre de passada, i arribaren fins ben a prop de París... En totes quaranta vuit hores, però, no varen baixar del tren, aon s'hi havia preparat una tan excel·lent organització per a tota mena de serveis, que els soldats catalans no podien per menys que fer arribar fins als sargents i caporals les llurs més cordials felicitacions pel treball personal, de repartiment de minestra, que s'havien emprès.

En el mateix tren que viatjaven els voluntaris de Catalunya, s'hi havien carregat tots els carros, metralladores i demés indumentaria del Regiment, tot el qual feia tant d'envolum que, només per enquirir-ho en el tren, varen estar treballant tot un dia... Per fi, arribaren a Amiens...

Durant les vintiquatre hores que allà estigueren, s'els vegé divertir-se i expansionar-se. Se va organitzar un ball, hi hagué cants de tota mena i va manifestar-se, una vegada més, l'humor, tan de bona llei, del caràcter català que no perd ocasió de manifestar-se en tots els moments de calma i tranquil·litat que, a la guerra, els nostres homes tenen i que els fa idear els jocs i divertiments més excèntrics... Així, és ben sovint que fan proves de punteria damunt un casc punxagut, com aquell qui juga a flèndit, essent, apassionats *amateurs* d'aquest joc els voluntaris Riera, Muxinach, Fidel Vila i molts altres.

Fou a Amiens mateix, que els més previsors varen fer provisió de tot quant els mancava per tal de poguer resistir una campanya llarga, no oblidant-se ningú d'adquirir diaris que, després en les calmoses hores de trinxera, i passant aquells diaris, de mà en mà, els permeten enterar-se del *curs de la guerra*...

L'arribada a Amiens proporcionà un avantatge als nostres voluntaris i fou, aquest, el de poguer dormir damunt les flonjositats d'un bon llit, cosa que, des de molts mesos, no havien pogut fer... Això els acontentà molt, però encare va acontentar-los més el sapiguer que, seguidament, pendrien part en un atac i que aquest hauria d'ésser, potser, a la baioneta. Des del moment que ho varen sapiguer, sembla que es trobessin en plena festa major. S'obsequiaven mútuament amb senzilles i delicades fineses, no descuidant-se, ningú, de comprar el present que, com a record, havien de remetre als llurs amics i famílies, puix cap d'ells podia tenir la certesa de sortir amb vida del proper combat que, tan coratjosament, esperaven.

De des d'Amiens—era el dia 4 de maig,—se trelladaren a un poble veí, Dublay—aon hi estigueren, descansant, fins el dia 7. En aquest dia sortiren cap a les trinxeres i després d'estar encauats durant dos dies, varen sortir-ne per tal d'escriure, amb la llur sang, les brillants planes que, en el futur, descriuràn el famós atac del 9 de maig...

ARNAU DE VILANOVA

CATALUNYA A LA GUERRA

Els voluntaris catalans: Iver, Muñoz, Muxinach, Solà, Pech, Borràs, Senromà, Cots, Botella, Carles, Pou, Grasla, Casadevall, Màs, Barba, Farrera, Fort, Francesch, Lategui, Martínez, Pret, Sardà, Rovira i Cloia.

Correu de Catalunya

REUS

Les circumstàncies portaren als nacionalistes republicans de la nostra ciutat a ajuntar-se amb els conservadors per a evitar que un partit, el possibilista, que feia molts anys que governava, portés a terme un des-cabellat projecte de monopoli d'aigües amb el qual volia lligar a la nostra ciutat per cinquanta anys. Portats, doncs, per l'amor a la ciutat, va fer-se el gros sacrifici d'aquesta unió, entrant a formar part del grandios moviment patriòtic, comparable, en intensitat, al de Solidaritat Catalana, i junts, conservadors, regionalistes i radicals, va donar-se la batalla a l'enemic de la ciutat, el possibilisme, que anava arruinant-la, fent créixer el seu deute d'una manera faulosa... La victòria fou de la conjunció patriòtica; l'atentat contra Reus es pogué evitar...

El possibilisme, sense poder disposar del govern de la ciutat, és mort. Però mancava enterrar-lo. I, ara, abans de l'enterrament, un partit dels que componien la conjunció patriòtica abandona el lloc i deixa el mort per enterrar.

Quin és aqueix partit que abandona la lluita i per què l'abandona? Es el partit conservador—altre no podia ésser,—i l'abandona per ambició.

Els conservadors, sempre han estat i seran els mateixos: un destorb al lliure caminar del món, una rêmora, uns antipatriotes. Són ells els que ofeguen totes les ansies de millorament de la vida, fusellant a les multituds quan aquestes, com en 1909, protesten contra la guerra del Marroc; són els que es queixen de que els obrers són poc patriotes i no els remuneren, com cal, el treball, obligant-los a emigrar en cerca de pa, fent que oblidin la patria i n'estimin una altra.

Volien, nogensmenys, els ambiciosos, que tots els demés partits que integraven el moviment patriòtic s'avinguessin als seus capricis i un dia ho lograren exigint, per a un dels seus, l'Alcaldia i una finència, quan es constituí l'Ajuntament—i no tenint més que tres regidors.—Ara pretenien que en les eleccions de diputats a Corts es formés la candidatura patriòtica amb un lliberal i un con-

servador dinàstics, menaçant amb trencar la conjunció i, per tant, dividir la majoria del consistori si no veïen atesa la seva pretenció.

No cal dir que no han conseguit el que volien.

Amb la impossibilitat de trobar, els nacionalistes republicans, un candidat nacionalista, apoiaren al regionalista, el qual tingué una brillant votació, perdent l'acta per molt pocs vots, potser per cap, però del G. C. de Tarragona diuen que ha perdut, i els conservadors han donat al candidat conservador, al mateix que en les eleccions passades combatien, 650 vots—votació ridícula per qui coneix com els han obtingut—exposant-se a que per manca d'aqueixos vots triomfés el més gran enemic de la nostra conjunció patriòtica, l'amic dels patrocinadors del monopoli de les aigües, contra qui ens havíem, abans, aixecat.

Caigui, doncs, tota la responsabilitat del que pugui venir, que hauria estat molt i dolent si triomfa el candidat possibilista, sobre els conservadors que per ambició han tirat per terra la resclosa que Reus havia aixecat contra la força possibilista.

Darrerament, han donat conferències en el F. N. R. els socis de la Joventut Nacionalista Republicana Arcadi Cartañà, Marià Roca i Josep Jorba, tractant, respectivament, de la necessitat de l'escola catalana, del patriotisme de l'obrer i dels treballs portats a cap per tal d'implantar una escola catalana a Reus.

Seguiràn els companys Coll, Terrafeta (A.), Borràs Massagué i el que sotscriu aquestes ratlles.

ESTEVE MASSAGUÉ.

□ □

L'EXPANSIÓ DE CATALUNYA

BUENOS AIRES

INTENSA commoció produí, en la col·lectivitat catalana, el naufragi del magnífic transatlàntic «Príncep d'Astúries», ocorregut en les costes Brasilenyas vora la illes de Sant Sebastià i en el lloc anomenat Punta del Bou, en viatge de Barcelona al Plata.

Entre les persones, víctimes de l'hecatombe, figuren tres noms molt coneguts i que exer-

cien una influència directa en la vida literària, social i artística de Buenos Aires. Aquets tres homes, catalans, eren: el conegut i apreciat poeta en Miquel Balmas Jordana, l'escriptor de llengua castellana en Joan Màs i Pi i el notable pianista en Josep Solà Pujol.

La mort del primer, sobretot, pel seu caràcter excessivament afable, a més de les seves condicions artístiques, ha sigut pregonament sentida per tots els que tinguerem el goig de tractar-lo íntimament i saberem apreciar les seves característiques dots intel·lectuals.

Permètin-me, els lectors de LA NACIÓ, que dediqui a l'amic infortunat, al company lleal i noble, l'home de cor magnànim, el patriota sencer, l'irònic per excel·lència, unes ratlles que palesin l'intens dolor de la meua ànima i siguin, ensems, un breuari de la tasca meritíssima per ell portada a terme en bé de la patria.

La seva actuació dintre'l moviment nacionalista català, sigui de gran i agitada activitat durant els dies venturosos de la seva joventut. Quasi totes les publicacions catalanistes de l'època d'estrindències i persecucions, porten impreses les idees patriòtiques d'en Balmas. Infinitat de poblacions catalanes han aclamat les paraules vibrants d'energia i fortitut ideològica de l'amic qui, junt amb els capdavanters del moviment reivindicador, desafiava perills, per a llançar al solc de les idees catalanes la llavor germinadora.

Recordi's l'any en que, al peu del bronze que immortalitza, en l'efígie dolorosa del valeros martí en Rafel de Casanova, l'emèride luctuosa i heròica de l'any 1714, sigueren detinguts els patriotes que li feien guarda honorosa. Entre aquests s'hi trobava en Miquel Balmas Jordana.

En tots els actes patriòtics o que tinguessin referència amb les coses catalanes, ell hi aportava la seva col·laboració entusiasta.

Tots els periòdics catalans que s'han publicat a Buenos Aires d'ençà que ell arribà aquí, fa més de cinc anys, han tingut amb en Balmas un dels millors elements.

Aquí havia actuat en les diverses formes de l'activitat humana.

Enamorat de les divines expressions harmòniques, ha consagrat a la música pàgines selectes analitzant i comentant les variades tendències dels grans mestres. Donà conferències sobre el lied català i últimament desplegant el tema: «La valor de la música.»

Poeta d'un temperament delicat, ha obtingut en Jocs Florals innombrables distincions. En els del «Casal Català» l'any 1912, guanyà la Flor Natural, l'Englantina i el primer accésit a la flor.

Conreuava l'humorisme amb molta habilitat. Precisament aquesta modalitat del seu esperit cultíssim, li refredà afectes i restà simpàties d'aquells que consideren la ironia únicament com a lleugeresa d'ànim. Jo, en canvi, estic en la creença que el sentiment irònic, subtil, penetrant, càustic, a voltes, és un element importantíssim per a la bona marxa d'una obra col·lectiva. I aquí, a Buenos Aires, entre els catalans, és una necessitat.

Mercès a la crítica irònica, els homes posen cura en els assumptes que tenen encomanats i procuren per tots els mitjans sortir-se'n airosos. L'humorisme d'en Balmas anava an això; a fer pressió als esperits per a que seguissin dreturer el camí traçat. I això per mi, no és un defecte, sinó una bella qualitat.

En Balmas, tot rient, senyalava defectes, sense mires ni recel i ja és sabut que la veritat, quan tracta de corregir nostres imperfeccions, és amarga, crua i no ens sabem avenir amb ella.

La col·lectivitat catalana, ha perdut un element valiosíssim i Catalunya un fill que l'enaltia...

H. NADAL I MALLOL

Buenos Aires, Març de 1916.

UAB

Catalanistes: Porteu LA NACIÓ a la fàbrica, al despatx, al treball i a tot arreu on pugui guanyar-se un català per a la Patria :: Que la veritat sia coneguda i emmeni la voluntat del poble

Voluntaris catalans, concentrats al Camp de la Valbonne, que han lluitat al front. Alguns d'ells han estat ferits diverses vegades i quasi tots, per l'heròic valor amb que s'han portat, han sigut citats a l'ordre del dia.

AL VOL

Primer de Maig

DEMÀ passat, Primer de Maig. És la festa dels Temps que Venen, la festa de la Pau, de la Llibertat, del Treball; és la festa de tots el Homes, de tots els Pobles, és la festa Internacional. Cada home, cada nació té la seva festa pròpia; Primer de Maig és la festa Democràtica de tots, Homes i Nacions.

La guerra, ominosa, d'ara, assaona amb sang d'homes redemptors la Humanitat, per a que el Món de l'avenir, l'especie perfeccionada, celebri la Diada del Primer de Maig, amb l'esplendit d'amor humà que brotarà de les gentades deslliurades de maldats pels milions de vides sacrificades, per les mars de dolors que hauràn purificat l'esperitualitat de les generacions.

Primer de Maig és festa de redempció humana que proclama la vida plena i lliure dels homes i dels pobles ajuntant-los en la Internacionalitat; és festa de proclamació d'emancipacions, per haver inclòs en la vida humana, les afirmacions, fins are tinguendes per polítiques; democràcia en la societat pels individus, democràcia en el món, per les nacions. La nova consciència del món, emergida del coneixement de les realitats de la vida, dicta normes de sentiment a l'existència i li assenyalen en el Primer de Maig, la festa de la Joia i de la Gaubansa, la festa de la Vida Plena, la festa de l'Esperitualitat deslliurada, a l'instant que el nostre Món, complint la llei natural, deslliura el prenyat de Vida Nova.

I, com sempre a l'història del món, és la Mare Eterna de la vida social, la part de Humanitat no diferenciada encara, la que, per força de vida, determina i imposa l'avençament a l'evolució de la totalitat de l'especie.

Es el poble, la Mare Eterna de les societats, i del poble diferenciand-se progressivament n'ascendeixen les sistematitzacions socials que completa la llur missió civilitzadora. degeneren i desapareixen com acció, deixant a la consciència de la humanitat progressivament el llevat que va perfeccionant les democràcies. Les religions, els imperialismes, la força, la plutocràcia, les monarquies, tota llei de oligarquies, no són altres que funcions socials de la Humanitat per a engrandir i afinar la Mare Eterna, la democràcia del Món, la evolució de l'especie, per a assolir dins del que a l'hora d'ara del món podrà capir la sobirania democràtica del món, ço que és el mateix que dir la Humanitat havent plena consciència d'ella mateixa.

Primer de Maig és la celebració integral d'aquelles aspiracions. Celebrem la nosaltres nacionalistes catalans, a Catalunya, que aixís incorporem la nostra afirmació de Vida catalana a l'Humanitat, i no a una oligarquia, com els que tenen de la Patria el migrat i degenerat concepte dels que no senten la Patria, que vindrà, de la Patria que vivim.

De la vida civilitzada

Cal llegir el missatge que amb motiu de la guerra sotamar, ha llegit en Wilson al Parlament Nort-Americà. Ací, a Europa, passat de França que ja comença, encara no s'hi parla així. Aquest missatge, com els parlaments dels homes d'estat francesos, al començament de la guerra, i ara també, expressen un progrés grandíssim en la evolució de la mentalitat que regeix els pobles verament civilitzats. Denoten una grandíssima serenitat, una admirable equanimitat i un ferm amor a la humanitat que només pot ésser conseqüència natural d'haver fet aparició en els homes dels temps nous i d'havers'hi desenrotllat abastament, la solidaritat humana com a senyal del cap-girament que a la consciència del món va preparant-se a les relacions internacionals.

En Wilson, fent de president de la República dels E. E. U. U., resulta, sense afegir-hi, ni treure'n res, el mateix home que escrigué el llibre *The new freedom*, o sia un home que's sent a l'esperit, l'esperitualitat integral del seu poble; i res hi ha que puga donar a un home una major força de sentiment d'humanitat que el sentir-se a la vida bategar la totalitat del esperit del seu poble. Pot-ser el nostre esperit, de l'Europa occidental, ens ha dut a pensar

que la paciència d'En Wilson ha estat una mica excessiva, mes ara hom en sent penediment perquè deixant de banda la raó etnogràfica exposada, pot haver determinat la conducta observada pel President americà, un complex de causes que donen més valua a la paciència de sant per ell observada en aqueix conflicte que ha ocasionat l'insensatesa dels imperis centrals.

No hi ha persona d'enteniment, que no regonegui que els E. E. U. U. són l'àrbitre moral del món; i que França és el lluminar de l'esperitualitat internacional, i de totes les generacions. I bé, dues repúbliques antimilitaristes, i sense rel·ligió a l'estat. No tardaran a plantejar el problema econòmic-social. Aqueixa és la via de l'avenç del món. Que vagin cantant, els que nodreixen el llur esperit, només que amb llegendes, odís, menfides i egoisme! Tant els reaccionaris negres, com el vermells.

Nosaltres volem dur Catalunya, per aqueixa via dels E. E. U. U. i França. I si podem més endavant encara.

Quina primavera!...

No res més podem fer que manifestar el nostre disgust, que expressar ben alta i ben clara la nostra protesta. Si la nostra ideologia fos integrada a la consciència de Catalunya, ço que volem remarcar no passaria. Per això treballem i breguem, per a incorporar a la vida catalana la ideologia que dignifica els homes i els pobles i determina l'ascensió biològica de la vida dels individus i de la vida de les nacions.

Ara per ara ens veiem condemnats a sofriments ben punyents, havent d'intervenir i conviure amb actuacions individuals i socials que són prova de nombroses tares en la esperitualitat de la nostra nació. El que greus deficiències i perversions de la nostra personalitat no ens sien propies i es trovin, també, en altres personalitats nacionals, que en altres aspectes de la vida dels homes i de les col·lectivitats, posseeixen un més enlairat grau de civilització, no parla a la nostra mentalitat en sentit indulgent pels nostres defectes, que en nosaltres, en els nacionalistes catalans, la major severitat, la major exigència han d'ésser en judicar els homes i les coses de Catalunya, per tal que l'amor que li tenim ens mana treballar per a perfeccionar-la, i quan la posseïssim perfecta ens obligaria a evitar que la perfecció assolida caigués en decadència.

Mireu, ço que la entrada de primavera ha florit en el nostre poble: unes senyores, catòliques, amb feble protesta d'altres, no tant catòliques, organitzen, amb fi benèfica, una correguda de braus, condemnades per la església, que es creuen els donarà unes 37.000 pessetes, fugint d'actes de generositat i del que elles en diuen caritat, i contribuint a fer be, divertint-se, disfressant-se, i acudint a espectacles que la gent normal califica de degradants; pels cinematògrafs un agreujament en la exhibició de pel·lícules antisocials, consentides per la censura, que tan se n'hi endona de refinaments eròtics i les malifetes d'assassins i lladres, però que mira prim en permetre projeccions que puguen haver significació apologètica de determinants bel·ligerants; lluita a cops de puny, lluita cafre, malgrat no hi hagi sang, condició posada pel senyor Governador, per a que es celebri l'espectacle; tres plaques de braus, ací, a la nostra Barcelona, com padró que expressi als forasters que ens visiten que no som un poble europeu; unes comissions de senyores, que parlen sempre en nom de la immensa majoria del veïnat de Barcelona, per a que la nostra democràcia i liberal ciutat segueixi externament semblant una vila de la dissetena centúria, i els barcelonins, gent massa bona, pacienta i donada a la pau, uns ciutadans hipòcrites que passen per totes les sotmissions; uns entremaliats camelois du roi, que en matins del divendres, diu sant, preparen ridícols conflictes socials i xiulen i escandalitzen al senyor Alcalde de R. O., com mostra de alta civilitat i ciutadania, esperant per premi el somris de les goiesques negres, qual religiositat i devoció demostren en la exhibició que, un bell matí de primavera pels carrers més concorreguts, fan de les seves pantorrilles, dels seus escots i dels seus ulls que les delaten; unes eleccions, mancades de valor representatiu de la consciència catalana, en cap de les seves modalitats normals i sobres de values antisocials i de degeneració individual i col·lectiva...

Tot això no és cosa de Catalunya normal; tot això són manifestacions individuals i socials de una Catalunya tarada, imperfecta, inferioritzada, i de un estat social endarrerit, ademés, car les societats civilitzades del món, vuen ja una altra vida col·lectiva, tenen la sort d'haver-se deslliurat de molts dels greus imperfeccions que impideixen a les nacions d'ésser ben bé elles mateixes i de posseir llibertat, ço que amb tota fretura han de desijar, de voler, tots els organismes en complint la evolució natural de la vida.

Salta del cor als llavis, dir *Quina primavera!*, en observant aqueixes flors del mal que han esclatat al nostre poble, en aqueix bell temps que el nostre poble català hauria d'apressar-se a determinar florescència social que fos expressió de forniut, d'affirmació nacional, d'afany d'internacionalisme, de prujia de viure al món.

□ □

GUAITA

DIVERSES vegades, davant les contínues desercions en els agropaments polítics d'oposició al regim de l'Estat espanyol, havem recercat les causes normals que poguessin justificar-les i, en bona fé, que no les sabem veure, car la política espanyola, el sistema, és el mateix avui que ahir.

Els qui abans predicaven contra el regim polític d'Espanya, no'ls arribem a comprendre quan ara ens canten les excel·lències d'un sistema que obra amb la mateixa inconsciència que abans, quan no amb suposada mala fé.

Totes les excitacions ditiràmiques dels que hi van bé i les manifestacions més ditiràmiques encara dels que hi fan via, semblen valors entesos, amistançaments previament convinguts, mostres de profund agraïment, car, se fa costós creure en l'espontaneïtat de manifestacions que desfán en un moment les que durant anys s'han fet passar com arrelades conviccions de diversos polítics.

Convenim, es clar, en la possibilitat d'arribar un jorn a convencéns de que havem fet marrada en la nostra acció política, i desfent el camí errat que haguéssim seguit, empenndriem aquell que creguéssim més segur per a arribar a l'assoliment de la nostra ideologia; sempre, emprò, camí de l'ideal. El que no comprenem, son aqueixos alts i baixos de la política, aquest actuar avui en un sentit democràtic, i demà, els mateixos, declarar-se francament conservadors; el pregonar ahir actituds de violència i predicar avui doctrines de temperança; vendre's avui, per a dir-ho millor, les confiances que pels seus escrits o parlaments, el poble en ells havia disposat ahir.

I els que, més nobles o més porucs, no tenint prou força de voluntat per a esperar l'hora del triomf de les idees serenament, continuament mouen i remouen la idealitat col·lectiva, fracassant en una modalitat i amollant-la a altres formes diverses per a veure si triomfa, els creiem també uns eterns equivocats, puix quan el fracàs prové del basament de l'acció, del que s'ha pregonat com ideal, no hi valen les transformacions, els enjoiaments, perquè encara no s'ha coneguda la fórmula de ressuscitar cossos morts. Les artificiositats poden revifar un foc moribond, mes no li poden retornar la vida.

Per això, en les accions modificadores de les propies idees, que diversos polítics espanyols adopten; en el teixir i desdixar d'aquelles actuacions morbooses que els transfigues polítics multipliquen, malgrat la sempre bona disposició nostra a creure en la bona fé de tothom, no hi creiem ara.

No afirmarem que an aqueixos homes que havent combatut amb toçuderia als governs de la monarquia espanyola i del centralisme i ara s'hi confonen els guis la mala fé, empró sí haurem de fer constar que, al menys, els mou una gran ambició o bé els empeny una petita enveja.

Un acostament sincer, lleal, a l'actual règim polític espanyol, fins ara no res el justifica. — F.

□ □

PELS HOMES QUE LLUITEN PER LA LLIBERTAT DEL MÓN

CONTINUEN rebent-se a la nostra Redacció donatius amb destí a la subscripció que tenim oberta a fi de poguer enviar «paquets d'apadrinament» als soldats de Catalunya que lluiten, com a voluntaris, en les rengleres dels exèrcits de la França.

Hem de recomanar, novament, a tots els admiradors de l'heròica i desinteressada acció dels voluntaris catalans, que es recordin d'aquests i per aquests vulguin fer-nos la merced d'un petit donatiu?

El sentiment llibertador que ha impulsat la decidida actitud adoptada pels soldats catalans que prenen part en la guerra europea, reclama, exigeix, dels homes de Catalunya, l'afirmació d'un sentiment de germanor que estimuli constantment l'heroicitat d'aquells homes i dongui fe de que la nostra terra es preocupa de la llur acció i esguarda atentament els més ínfims aspectes de la mateixa.

**

A la suma anterior de la subscripció oberta, qual import és de 329'25 ptes.

hem d'afegir-hi els donatius que segueixen:

Esteve Font	25'00 >
L. Tapias	0'50 >
Narcís Arús (Masnou)	1'00 >
Antoni Borràs	0'25 >
Martí Vila (Mora d'Ebre)	1'00 >
E. P.	5'00 >
Juventut Catalanista «La Coronela»	5'00 >
S. Raspall Inglès	2'00 >
Conrad Torrents	0'50 >
Eugeni Guifart	5'00 >
F. Vilar i Sala	1'00 >
	375'50 >

**

Van portant-se a terme els treballs preparatoris per a la sessió necrològica que se celebrarà, a la bona memòria d'en Ferrés-Costa, el dia 14 del proper maig en el veí poble de Sant Vicens dels Horts.

En els nuclis nacionalistes de la nostra ciutat regna gran entusiasme per enviar representacions an aquell acte.

Se sab, fins ara, que hi pendran part en Joan Solé i Plà, Manel Serra i Moret, Ambrosi Carrión, J. Vives i Borrell, Josep Castanyer i alguns altres. S'hi llegiran treballs d'en Guimerà, Apelles Mestres, Víctor Català i A. Busquets i Punset.

Sabem, també, que varis amics i admiradors del malaguanyat Ferrés-Costa, volent cooperar d'una manera digna a l'homenatge que Sant Vicens tributa al seu fill abnegat, han començat les oportunes diligències per a editar per subscripció un volum on s'hi apleguin les principals composicions poètiques de l'infortunat escriptor, com així mateix les més notables cròniques que escrigué, estant lluitant a les trinxeres franceses, per a un diari barceloní.

A la nostra Redacció es reben adhesions per al mentat homenatge, així com també a les Redaccions de la revista *Festa* i de *El Poble Català*. A més, poden enviar-se adhesions a

nom d'en Pau Modolell, de Sant Vicens dels Horts.

Tot fa esperar que la sessió necrològica que es celebrarà en aquella població la tarde del proper dia 14 serà solemne i extraordinària, i que els nobles propòsits dels seus iniciadors trobaràn una entusiasta acollida entre els nacionalistes catalans.

□ □

Els conflictes socials

Els vidrers

No hi ha hagut cap variació en l'estat d'aquest conflicte. Obrers i patrons mantenen els respectius punts de vista i no s'ha intentat realitzar cap tentativa d'arranjament.

Concretant les seves demandes i per a orientar a l'opinió, els vaguistes han publicat un extens manifest. Les demandes queden així: 1.ª Regoneixement del Sindicat. 2.ª Uniformitat de condicions i tarifes a les cases Vilella del Poble Nou i Costa i Florit de Badalona. 3.ª El 70 per 100 equivalent al jornal que guanya el mestre, per als ajudants, en lloc del 50, i per als aixecadors el 40 per 100 en lloc del 25. 4.ª Augment de 0'20 pessetes per cada cent ampolles. 5.ª Abonament dels jornals perduts des del 26 de gener.

Els descarregadors de cereals

Continuen reunint-se per tal de canviar impressions, i mantenir estreta solidaritat. La decisió de prosseguir la vaga es ben ferma. Tampoc s'ha intentat cap gestió per a cercar-li solució.

L'art tèxtil

S'agreuja per moments la situació plantejada per les vaguistes de la fàbrica Rebés a l'abandonar el treball per no haver estat admesa una treballadora que l'havia deixat per malaltia.

La setmana passada la Federació Patronal declarà el «loch-out» a les esmentades vaguistes, de manera que no havien d'ésser admeses en cap altra fàbrica. Els obrers respongueren decididament a l'escomesa, fent-se càrrec de la qüestió el sindicat «La Constància» que en un míting que convocà, acordà acudir a la vaga general de l'ofici, si no era modificada l'actitud dels patrons en un plaç relatiu.

Per a tractar amplement aquesta qüestió se reuní novament l'art tèxtil en assemblea el passat dimarts i després d'ample i extens debat en el curs del qual s'exterioritzà la viva protesta dels teixidors pel procedir de la classe

patronal, s'acordà que si la Federació de la mateixa no aixecava el «loch-out» a les treballadores de la fàbrica Rebés—qui ha menaçat en tancar-la per sempre—la Junta de «La Constància» quedava autoritzada per a proclamar la vaga general de l'art fabril quan ho cregués oportú.

Els ferroviaris del Nord

El dia 6 de maig se celebrarà a Valladolid el Congrés en que han de tractar de l'actitud d'indeferència amb que la Companyia ha acullit les demandes de reformes. Entre els elements ferroviaris hi ha forta indignació per el manament de la Companyia que ni s'ha dignat respondre a la petició de les dites reformes, gairebé totes elles absentes de caràcter econòmic, puig la única base que'n tenia era la referent a l'augment de sou i encara aquesta fou modificada de manera que l'augment que's demanà primerament de 30 per 100, se reduí després a 10 per 100, tenint en compte les declaracions de la Companyia, a l'examinar les actual circumstàncies.

□ □

L'actuació obrera

□ El Consell d'Administració i Redacció del diari *Solidaridad Obrera*, ha organitzat una forada a la «Font d'en Fargas», en la que a més de fruit de l'espectacle que ofereix la naturalesa i per a fer més atractiva la festa, s'hi llegiran poesies, s'hi cantaran cants populars, es disertarà sobre diferents temes sociològics, literaris, poètics, etcètera.

La festa tindrà lloc demà, diumenge, dia 30, i el seu objecte es el de segellar amb un pacte col·lectiu d'afirmació, el sosteniment i la vida de l'esmentat diari.

□ La Societat de paletes de Lleida ha fet una petició d'augment de 0'50 pessetes en els jornals als patrons mestres-de-cases, els quals els hi han concedit sense necessitat de recórrer a la vaga.

□ Dilluns es reuniren en Assemblea, els delegats de Sindicats i grups per a tractar de la organització de l'acte públic, que la Confederació Nacional del Treball prepara per el primer de maig, com també per a donar detalls sobre la forada que a benefici de *Solidaridad Obrera*, tindrà lloc demà diumenge a la Font d'en Fargas.

Després d'haver-se obert l'acte, el president declara que l'objecte del mateix és per a concretar sobre la circular enviada als sindicats referent al 1.er de maig.

Diu que el comitè que es nomenà, ja actua, portant a terme els treballs que se li confiaren, i que pel primer de maig, la Confederació té en projecte la celebració d'actes que tendeixin a una unitat d'acció; demana si tothom està conforme en l'esperit de la circular cursada essent contestat amb un sí!! unànim.

Heu's aquí el programa baix el qual es desenrotllarà la forada del dia 30: dematí, cants populars i jocs recreatius, excursions pels voltants de la Font, un record històric del que representen i són els diaris obrers. Tarde, dinar, balls i música repartint-se un objecte record de la festa; representació en plena Naturalesa del segon acte de «Terra Baixa» a càrrec del grup Teatralia del Centre Obrer, finalitzat el qual es donarà per acabada la festa amb un comiat de fraternitat entre els assistents.

□ Diumenge prop passat, a les 11 del matí tingué lloc en el C. A. de D. del C. i de l'I. la

S. Carbonell i Puig

COMISSIONS : REPRESENTACIONS

:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::

CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226

::: SANTIAGO DE CUBA :::

reunió de Viatjants i Corredors convocada per la S. P. d'O. i T.

Va constituir-se en dita reunió, i en mig de un gran entusiasme, el Gremi de Viatjants i Corredors, el qual procurarà, en l'ordre social, la obtenció de totes les millores que interessin an aqueixa important especialitat del treball comercial.

Quedà proclamada la següent Junta:

President, Antoni Nadal i Vicens; Vis-President, Antoni Sibina; Vis-President segon, Ramón Orriols; Caixer, Enric Valls; Sub Caixer, Anton Puncernati; Vocal primer, Joan Martínez Comi; Vocal segon, Josep Balué; Vocal tercer, Rafel Bruguera; Secretari, Enric Creus; Vis-Secretari primer, Joan Mestres; Vis-Secretari segon, Joan Seuba.

■ En el Centre Obrer de Gracia tingué lloc davant de nombrosa concurrència el miting pro-presos, fent us de la paraula diferents oradors, abogant tots per la prompta llibertat dels companys que la llei de la força reté entre reixes.

També tingué lloc amb el mateix objecte, un altre miting que es celebrà al cine «Nueva Bohemia» el passat diumenge al dematí en el que a més de combatre l'actitud guardada per les autoritats es posà de manifest la tasca realitzada pel seu orgue diari que tots sostenen al qual deuen ajudar a millorar la seva situació econòmica per a que pugui prosseguir en la tasca començada. S'acabà l'acte en mig de gran entusiasme sortint tothom ben impressionat d'aquest miting preparatori d'un de monstre que's deu celebrar properament.

■ En el Sindicat d'Obrers Mecànics se reuniren els obrers d'aquest ram per tal de tractar de llibertat al company Narcís Mercè, per al qual se demanen dugues mil pessetes de fiança. S'acordà que aquesta setmana la quota sigui doble fixant-la com a mínim en 2'50 pessetes, per arribar més depressa a reunir la quantitat fixada. És digne de tot elogi l'actitud d'aquell Sindicat que tan alta prova de solidaritat i companyerisme està donant.

■ L'Ateneu Sindicalista ha organitzat un cicle de conferències, les quals tindran lloc al local social Mercaders, 25, 1er.

La primera que tingué lloc el passat diumenge la donà l'advocat Juli Piferrer, versant sobre el tema «Incapacitat de nostres governs per a donar solucions justes als problemes del proletariat», veient-se molt concorreguda.

■ En la reunió celebrada pels obrers de la «Unió d'obers constructors mecànics», es prengueren varis acords, convenint en que, en cada taller, els obrers deleguin un dels seus companys per a que els representi, i que en

cas de no fer-ho ells, la Junta procedirà al seu nomenament. Assistir al Congrés nacional metal·lúrgic i finalment subvencionar amb 15 pessetes mesals al seu orgue en la premsa *Solidaridad Obrera*.

■ A Sabadell, tingué lloc el miting organitzat pels Sindicats de l'art fabril de dita ciutat i els aprestadors i cilindrires de Barcelona.

En els parlaments que es feren, s'exposà la gran necessitat que tots els obrers tenen d'associar-se, per a poguer fer prevaldre llurs drets quan el moment sigui assignat, dolent-se de que això encara tingui d'infiltrar-se en les masses, ja que està demostrat que l'associació és la base on gira tota la vida del proletariat i que la fermesa i bona organització d'aquella, és la que determina el triomf en les lluites que s'entaulen. S'esmentaren les condicions en que treballen els obrers del ram de l'aigua de Barcelona, el que és de necessitat imprescindible que ls obrers de dit ram de Sabadell i Tarrasa s'organitzin per a poguer tots junts, i dintre breu temps llançar-se a la brega per a millorar llurs situacions econòmiques. A l'acte hi assistí una nombrosa representació de Barcelona veient-se molt concorregut i regnant molt d'entusiasme entre els que hi assistiren.

□ □

NOVES

El passat diumenge en la festa que, amb motiu de la diada de Sant Jordi, anyalment se celebra en el Palau de la Generalitat Catalana, hi hagué un gros escàndol produït pel públic que manifestà la seva desconformitat al fet d'ésser executada, en la festa religiosa que tingué lloc, la «Marxa Real» espanyola. Foren entonats «Els Segadors» per bona part del públic, entaulant-se vius i animats comentaris que no deixaven en gaire bon lloc l'actuació regionalista que predomina en aquella casa.

Dresprés de l'incident relatat, una nombrosa comissió d'assistents a la festa visità la nostra Redacció formulant una enèrgica i vibrant protesta pel motiu que l'origina.

La prestigiosa entitat «Centre Català de Saragossa» s'ha dissolt, deixant també de publicar-se el seu notable «Butlletí» el darrer número del qual és el 22.

Era, la entitat de referencia, una corporació neta catalana i cultural que honorava Catalunya i precisament ço que ha motivat la seva mort ha sigut aqueix caràcter veritablement català amb el qual no podien avenir-se els pobres catalans desnacionalitzats que a Saragossa viuen.

Felicitem sincerament als bons catalans de Saragossa que han preferit que morís el seu «Centre» abans que aquest se convertís en una casa de jòc i de corrupció, com son moltes entitats dites catalanes que existeixen per qualques indrets del món i que son sols una deshonra per a la Patria.

Ens atrevim a pregar a aqueixos concients catalans i especialment als nostres il·lustres compatriotes senyors Josep Rius i Casas, i M. Trilla i Rostoll que no deixin de treballar pel deixoniment de la

nostra consciència nacional, que imitant la conducta de llurs compatriotes de Buenos-Aires, Santiago de Cuba, Havana, etc., constitueixen a la capital de l'Aragó una delegació de l'A. P. de la E. C., amb la seguretat absoluta que procedint d'aqueixa faigó laboraran per a que en temps no llunyans no existeixin ja en lloc del món catalans desnacionalitzats que constantment neguen nostra estimada patria,

Hem rebut la «Memoria del Centre Català de l'Havana», corresponent a l'any 1915 així com també el primer número de *La Sardana*, publicació mensual de Manresa a la qual li desitgem llargs anys de vida.

Hem rebut *El Sol de Tous* periòdic que fins al número 18 s'ha publicat escrit en castellà, més des del número 19, que és el que ha arribat a la nostra radacció, en endavant, sortirà escrit en el nostre idioma nacional.

Felicitem al propietari i al director de *El Sol de Tous* per llur patriòtic determini digne d'ésser imitat per totes les publicacions de Catalunya que encara surten escrits en una llengua imposada.

El Consell directiu del Blok Nacionalista de Guantànamo ha quedat format per l'any 1916 de la següent forma:

Conseller en cap primer, Nicolau Roca.—Conseller en cap segon, Emili Sugranyes.—Conseller secretari primer, Sebastià Ferrer.—Conseller secretari segon, Joan Pujol.—Conseller tresorer, Josep Roses.—Conseller arxiu, Bonaventura Morando.—Conseller ordre primer, Josep Soler Gill.—Conseller ordre segon, Hipòlit Roca.—Conseller adjunt Manel Bons Salce.—Conseller adjunt, Josep Canyellas.—Conseller adjunt, Pere Jover.—Conseller adjunt, Pere Bosch.

Avui a les deu de la vetlla tindrà lloc la inauguració de la Tòmbola que el Grop Feminal del Casal Catalanista del Dte. II ha organitzat a benefici dels pobres del districte.

Integren el programa un seguit d'actes, els quals començaran a l'hora que ja hem esmentat, un recital de guitarra, que desinteressadament donarà el celebrat mestre en D. P. Marsal, essent aquest el primer que dona després de una llarga *tournee* per Amèrica, executant obres dels compositors Malats, Tàrraga, Llobet, Haydn, Albèniz i altres.

Demà el dematí, a les 10, els nens que assisteixen a les escoles catalanes gratuïtes que aquest Casal sosté, faran varis exercicis, cantant varis cançons populars catalanes, i a la tarde a les quatre i mitja, tindrà lloc una vetllada literaria-musical.

Tots aquests actes, que donada la faigó en que estan organitzats i l'entusiasme que regna prometen veures molt concorreguts, tindran lloc en el domicili social de dit Casal, Alvarez, 6, pral., la assistència als quals serà baix rigurosa invitació.

□ □ □

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

Per a contribuir a la sotscripció oberta a profit dels voluntaris catalans s'ha editat una

POSTAL AL·LEGÓRICA

Val 10 cèntims

Se ven a la nostra Administració

LA NACIÓ

EDICIÓ DEL COMITÉ DE PREMSA
:: DE LA UNIÓN CATALANISTA ::

ABONAMENT

1 pesseta trimestre :: Estranger: 1'50 pessetes

COMBINACIÓ AMB RENAISSANCE

2'50 pessetes trimestre :: Estranger, 4 pessetes

Ciutadans!...

Es un deure de ciutadania la intervenció en la lluita electoral. La Unió Catalanista, que té acordat pendre part en les eleccions de Diputats provincials i regidors, i que en les del vinent març presentarà candidatura per diferents indrets de Catalunya, recomana a tots els ciutadans majors de 25 anys i amb dos de residència a Barcelona, que no tinguin, actualment, vot i vulguin tenir-lo, passin a inscriure's en les oficines de la U. C., Canuda, 14, pral., tots els dies feiners, de 11 a 1 matí i de 5 a 8 tarde, per tot abans del dia 5 del vinent maig en que fineix el plaç legal per a les inclusions al cens electoral.